treba imati u svakom zavodu kvalificirana latinistu, iškolovana na specijalnom zavodu u Rimu, čiji je osnutak inaugurirao papa Ivan XXIII poznatim svojim »Motu proprio«, o kojemu, dakako, naša moderna svećenička javnost mudro šuti, uza sve, teoretsko, oduševljenje za Ivanove ideje i njegov »aggiornamento«. Sustavnim radom dalo bi se tu mnogo učiniti. Metodom konverzacije stari bi, na primjer, bosanski fratri svakoga svoga đaka već u prvim godinama svoga, inače dosta primitivnog, tadanjeg školskog sistema, »probandata«, naučili fluidnoj crkvenoj latinštini, i nije im trebalo da uzdišu, kao njihovi današnji školovani potomci, za hrvatskim prijevodima misala i brevijara. A baš su mi dva mlada fratra dala neposredan povod za refleksije u ovom članku. Paralelno s tom, teoretskom, gimnazijskom obukom iz latinskoga valjalo bi, na teologijama, ponovo uvesti, za fundamentalne i tradicionalne predmete, latinske udžbenike, a profesori bi — barem oni, koji su to kadri, — morali da počnu predavati, tumačiti, ispitivati, latinski: pa makar, s početka, i s komentarima na hrvatskom. Budu li svršavali studije na rimskim, papinskim, školama, moći će to raditi bez poteškoće.

Nego, šta da se poduzme sad za sad? »Quid ad casum?« Čini mi se, da bi za to postojao posve jednostavan način. U teologijama bi trebalo, da netko, tomu dorastao, pod dodatnim, posebnim, satovima pastoralke i liturgike sustavno sa bogoslovima prijeđe sve latinske liturgijske tekstove: iz mise, psalterija, časoslova, obrednika, protumači im ih i komentira, pa i metodom diktanda. Nije toga previše. Đaci bi to zapamtili i notirali. Poznavali bi izraze; znali bi značenje riječi; ušli bi, koliko toliko, u latinsku frazeologiju. A onda bi ih, u neposrednim pripravama na ređenje, i, zajednički, molili, odnosno recitirali. A u biblijskom studiju trebalo bi što više kultivirati i prakticirati kurzivnu eksegezu, a prema latinskom tekstu Vulgata. Uz konferiranje hrvatskog prijevoda bogoslovi bi se tim, malo pomalo, uveli barem u glavne skripturističke tekstove na službenom liturgijskom jeziku. One, koji se češće citiraju i češće susreću u liturgijskim molitvama.

Nešto će se, sigurno, u tom pogledu morati i kod nas poduzeti. Pa eto jedna ideja i prijedlog!

Č.

SVEĆENIČKA SVETOST
(Refleksije za svećeničku mjesečnu duhovnu obnovu)

Nije mi ovdje nakana dokazivati, da je naša svećenička pastoralna služba nespojiva s grijehom. Ne treba gubiti vrijeme u dokazima, da je grešan svećenik upravo teški Božji bič za narod, da je on vuk u ovčarnici, koji ne spava, nego stalno nagriza i uništava ovce svoga tora. Srećom takovi su rijetke iznimke, pa o njima ne ćemo ovdje posebno govoriti.

Katoličkom svećenstvu se danas ipak općenito predbacuje, da nije našlo sebe, a to posebno važi za redovnike. Postavljaju nam pitanje: Gdje su nam srednjovjekovne sume i plodovi rascvale kršćanske znanosti. Ako ima u tome nešto istine i ako smo u tom po-

gledu zaista popustili, nije to ipak naša glavna mana. Svima nama nedostaje danas nešto drugo, što je neusporedivo vrijednije od znanosti, pa makar ona bila i kršćanska. Nama fali svetost. Mi danas nemamo jednoga svetog Bernarda, Vinka Fererskog, Ignacija, Franje Ksaverskog...

A svetost je naše zvanje i zanimanje. Netko će možda mudrovati, da smo mi samo oruđe spasenja drugima, pa da se može voditi duše i bez veće lične svetosti, jer sakramenti djeluju ex opere operato. Istina je, da smo mi oruđe, ali mi smo oruđe u Božjoj ruci, te ono mora biti čvrsto, svjetlo i zdravo. A sve to mu daje svetost, koja se zrcali u nama.

Kardinal Duperron je govorio: »Dovedite mi heretika, ja ću pobiti njegove tvrdnje, a ako ga želite obratiti, vodite ga Franji Saleškom. »Učenjaci se trude, da djeluju na razum i u tom mogu uspjeti, ali samo svet čovjek obrađuje čitavo ljudsko biće i potpuno ga osvaja.

Dakako da mi bez Boga ne možemo upravo ništa, ne možemo ni oka otvoriti, ni rukom maknuti. Kad se popnemo na propovjedaonicu, da propovjedamo, kad sjednemo u ispovjedaonicu, da odrešujemo i dajemo savjete, ne zaboravimo, da mi svojom riječju dopiremo samo do tjelesnog uha onoga, koji nas sluša. Ali do uha srca, do u dubinu duše prodire samo Božji glas. Sv. Augustin kaže: »Nos loquimus foris, ipse intellectum aperit, ipse movet, ipse aedificat.«

Sv. Franjo Ksaverski propovjedao je izvjesno vrijeme u Malaki, ali nije imao nikakva uspjeha. To je bio rezultat napora ljudske slabosti. Neko vrijeme kasnije opet dođe tamo i svojim propovjedima sve zadivi i pokrene. To je bila Božja snaga i sila, koja je kroz njega progovorila. O sv. Vinku Fererskom čitamo, da je jednom izvanredno bio dobro spremio propovijed, jer je bio obaviješten, da će ga slušati bretanjski vojvoda. Prigodom njegova nastupa na propovjedaonici sve je bilo hladno i bez zainteresiranosti. Slijedeći dan sa iste propovjedaonice nastupao je isti propovjednik i sve je bilo oduševljeno i ganuto. Kad je svecu netko primijetio: Kakva je razlika između njega jučer i njega danas, svetac je mirno odgovorio: »Jučer je Fererski propovjedao sam, a danas Duh Sveti preko Fererskog«.

Koliko puta smo i mi valjda iskusili nešto slična. Kad smo se najsavjesnije spremali za propovijed, učinilo nam se, da nije uspjela, a ona, za koju nismo imali vremena, bila je rado primljena. Kad smo se kasnije ispitivali, mogli smo doći do zaključka, da je to bilo radi toga, što smo se bili previše pouzdali u svoju mudrost i svoje umijeće, a to je uvijek negacija svetosti, na koju smo pozvani i koja jedina rađa dobrim duhovnim i pastoralnim plodom.

Ima pravo Sv. Pavao, kad kaže: »Sufficientia nostra ex Deo est«; (2 Kor. 3, 5) Može naime svećenik biti kao čovjek i nesposoban, ali u djelu spasenja duša odlučuje njegova svetost. Bog preko njega tada radi i njegova ljudska nemoć otvara se u Božju svemoć.

Jasno je kao sunce, da Bog bira, kome će svoju svemoć nad dušama povjeriti. Zar može Bog bogatstvo milosti povjeriti oholom i samodopadnom svećeniku? Svećenik samodopadan i ohol prisvaja sebi čast, koja Bogu pripada. Takav je u jednoj stvarnoj i velikoj zabludi, jer pripisuje sebi ono, što nije njegovo nego Božje. Možda

je ovo veliki paradoks, ali znajmo, da je takav svećenik u sličnoj zabludi kao i materijalisti, odnosno ateisti, koji sav uspjeh pastoralnih napora pripisuju vještini, umijeću i snalažljivosti svećenika, te novčanim manipulacijama i drugim materijalnim manevrima. Za njih je razumljivo ovakovo rezoniranje, jer osim materije ništa drugo ne priznaju kao vrednotu, koja pobire uspjehe. Ali za svećenika, koji svojoj ljudskoj mudrosti pripisuje efektnost svoga rada trebalo bi držati duhovne vježbe sve dotle, dok se ne otrijezni.

Bog u svojoj službi ne će trpjeti svećenika velikog komoda i slabe ili nikakve umrtvenosti. On je poslao svog vlastitog Sina, da se žrtvuje do gubitka života za ljude, te stoga želi i takove svećenike-pastoralne radnike: ljude, koji su spremni trpjeti i žrtvovati se za druge, i to ne samo malo, nego do kraja. On hoće takove svećenike, koji će dogorjeti kao svijeće s narodom i za narod Božji.

U Božjoj službi nemaju mjesta ni oni, koji nemaju duha sabranosti, koji nemaju duha molitve. Takove Krist prekorava: »Zar niste mogli ovu noć probdjeti sa mnom.« Za takove vrijedi ona konstatacija: »Vi niste od onog roda, od koga dođe spas Izraelu.«

Mi se iz dana u dan tužimo, kako neprijatelj pustoši naša polja i na sotonskom gumnu vrše Božju pšenicu. Mi sa izvjesnom zebnjom konstatiramo, da se broj ispovijedi smanjuje, da se mladež otuđuje od Crkve, da uzima maha vjerski nehaj. Ali premalo govorimo o sebi, premalo tražimo razloge takovog stanja djelomično i u samima sebi. Pitajmo se ozbiljno i iskreno, jesmo li se mi potpuno prepustili djelovanju Božje milosti, jesmo li Božje oruđe, kakovo on želi! Jesmo li s Bogom ujedinjeni po živoj vjeri i požrtvovnoj ljubavi? Možda mi sav svoj posao ne uzimamo sasvim ozbiljno, te i malim nevjerama Krista udaljujemo od sebe, a to znači osuditi sebe i svoje djelo na neuspjeh.

Mi smo po svojoj službi naredbodavci, mi drugima ponovo, po hiljaditi put naređujemo ono, što Bog naređuje. Nosimo na sebi firmu božanskog auktoriteta. Ali da taj auktoritet održimo, moramo se ne samo vani pokazati, nego i unutra biti, ljudi velike vjere, prokušane kreposti i svetosti. Tko druge hoće uzdići, mora iznad njih stajati visoko. Mi pozivamo vjernike: »Gore srca!« Ako li je naše srce ostalo dolje pužući po zemlji u svojim bijednim željicama i komodu, mi onda ostajemo obični formalisti i mizerni kruhoborci.

Dobro je netko rekao, da smo mi svećenici kao napisane knjige, u kojima se čitaju Božji zakoni, ali takove knjige, koje same sebe ne mogu čitati, nego su tu, da ih drugi čitaju. Ako ljudi drugo pročitaju iz svećenikovih riječi, a drugo iz njegove prakse vide, nastat će zbrka i velika pometnja.

Svećenik je sličan putokazu na raskrsnici ulica, koji drugima pokazuje put, a da se sam ne miče.

Jedan duhovni pisac, koji smatra, da u današnjem svijetu mnogi svećenik nije ispunio svoju zadaću u cijelosti kaže: »Mnogi od nas nisu ni nepomični putokaz. Putokaz je ispunio svoju zadaću, pokazivao put i ništa se više od njega i ne očekuje. Ali od svećenika se traži više. Mi smo postavljeni među narod, da mu i pokazujemo i krčimo put i vodimo ga sigurnom stazom. Tko ne ide pred narodom, taj mu zakrčuje put.« (J. Staudinger: »Jesus und sein Priester«, str. 17.)

A kako je porazna ocjena za svećenika, da je zakrčio put dušama do Krista!? Ne daj Bože, da bismo mi ikada bili ikome i najmanja smetnja, da se primakne Kristu. Jasna je stvar, da ćemo onda privući druge Kristu, ako smo sami svojom svetošću blizu Njega, ako svojim riječima, svojim nastupom i djelovanjem potaknemo druge, da u nama otkriju Kristov duh.

Mi se krećemo u takovom vrtlogu svakodnevnog posla, da zaboravimo misliti na sebe. O drugima govorimo, druge kritiziramo, gledamo u tuđe oči i u tuđu dušu, a premalo mislimo na sebe, premalo o sebi razmišljamo. Zavirimo barem začas u dubinu svoje svećeničke duše i pitajmo se, jesmo li stvarno onakovi, kakovi bismo morali i mogli biti. Jesmo li dovoljno revni u spasavanju duša svojih bližnjih; jesmo li brižni, da sve stavimo na svoje mjesto: mislimo li često na svoje uzvišeno dostojanstvo i svetu službu svećeničku?!

Sigurno je, brate svećeniče, da pripadaš jednome od ova tri stupnja: ili si vruć ili mlak ili hladan. Razmišljajući, gdje bi se strpao, sigurno pomalo kolebaš. Ne da ti savjest, da se ubrojiš među hladne. Možda, se ipak pobojavaš, da nisi ni među vrućima, među onim revnima, koji su svega sebe nepoštedno dali u službu idealu. Sklon si, dakle, vjerovati, da u tebi ima mlakosti ili se dapače strašiš, da nisi sav mlak i mlitav u Božjoj službi. Možda ti u tišini govori srce: »Bog nije sa mnom zadovoljan ... Ne može ni biti, kad za njega imam samo pola srca.« Možda možeš sam sebi predbaciti, da nisu s tobom zadovoljni ni tvoji župljani, pa ni oni dobronamjerni, jer nisi uvijek i s voljom posredovao između Boga i njih. Dosada nisi možda bio otvorena i napunjena posuda, iz koje su vjernici mogli nesmetano crpsti i piti napitak Božje milosti.

Stoga bi trebalo vratiti se nazad na put svetosti, u brazdu, kojom teče nepresušni izvor Božje milosti. Radi se o našem spasenju i o spasenju naroda, koji nam je povjeren. Nikada nas Crkva ne bi uzela u svoju službu i povjerila nam tolike duše, da nije vjerovala, da je u nama živa Kristova slika i svetost, koja osvaja. Nikada nam sve to ne bi povjerila, da nije predpostavljala, da smo puni Duha Svetoga. Visok je naš položaj i sveta služba, pa onda mora naprosto biti svet i naš život. Naša služba je takova, da se ne može uokviriti u neku osrednjost. Tu je dilema jasna: »Aut summa damnatio, aut summa perfectio!« Sv. Lovro Justinijan kaže: »Svećenička odgovornost je neshvatljivo velika.« »Na visok položaj«, kaže on, »ste se popeli, te se pred Bogom morate popeti i na vrhunac kreposti; inače vaša svećenička vlast će vam služiti ne na zaslugu, nego na osudu.«

Od novica, koji dođu u samostan ne traži se svetost. Oni stižu tamo, da čine pokoru »ad emendandam vitam suam.« Ali kad klerik pristupa k oltaru, još pred oltarom od njega se traži svetost, jer se predpostavlja, da je on dobro završio svoj novicijat. Biskup ga tada ozbiljno upozorava riječima: »Imitemini quod tractatis-«

A mi u vrtlogu života na to zaboravimo. Vratimo se nazad u dane iza ređenja, kad smo bili puni milosti i idealizma! Obnovimo se iz temelja u ovo naše pokoncilsko doba! Na to nas nuka Bog, Crkva, zapuštene duše i naša savjest.

Rijetko smo dosada Kristu prilazili sasvim blizu. Navikli smo možda slijediti ga samo iz daljega, kako je činio Petar, kad su Isusa poveli. Priđimo svom božanskom Učitelju danas sasvim blizu

promatrajmo ga oči u oči, da bi žar iz Kristovih očiju prešao u naše i one se zažarile živom vjerom. Progovorimo danas intimno svome Kristu riječi, koje nam srce diktira, govorimo mu otvoreno i s mnogo povjerenja, iznesimo mu svoje stradanje, svoje napore, ali i svoje nemarnosti i svoju mlakost. On će nas rado slušati. Njemu nije nikada dosadno biti s nama. On sam kaže: »Deliciae meae esse cum filiis hominum.«

Nakon našeg govora Krist će otvoriti svoja usta, da nam govori. On će govoriti kao prijatelj prijatelju, brat bratu. On će tješiti i snažiti, hrabriti i poticati. Ali ne će se ustručavati, da te i ukori, ako si zanemario pribavljati uvijek novo oružje, kojim se ruše bunkeri ljudske zloće, a to je oružje: svetost. Ako nam je oružje svetosti već zahrđalo, Krist će nam dati masti milosti, da ga podmažemo i osvjetlamo i opet se stavimo u prve bojne linije u borbi protiv svojih strasti, u borbi protiv moralnih devijacija svake vrsti.

Tako ćemo ponovno sebe osvojiti za Krista, a u isto vrijeme sačuvati uz Krista i duše povjerene našoj pastoralnoj brizi.

Svetost neka bude, stoga, početak i svršetak svih naših pastoralnih i ličnih napora, ona nek bude rezultat naše aktivnosti i njen nerazdruživi pratilac.

Fra Ferdo VLAŠIĆ

DUHOVNA SILA NARODNIH MISIJA

Čitam u zadnjem broju Službe Božje članak: Nove Pučke »Misije« i Novi Pučki »Misionari«. Puna je suvremenih pogleda, ali, iskreno kažem, na me je ostavio mučan dojam. Uloga klasičnih dosadašnjih Misija je i danas velika, možda je i veća nego je nekoć bila. Mislim, u prilikama, kakvim živimo, i plodonosnija.

Nekoć su Misije bile samo žetva, danas su one i sjetva. Nekoć je misionar imao odmah pred sobom uglavnom sve mjesto. Koje-god propovijedi govorio, samo ako su bile dobro spremljene, narod je pozorno pratio, primao i sve je glatko išlo i lijepo uspjehom okrunjeno.

Danas su se vremenom prilike potpuno izmijenile.

Misionar ima drukčije polje rada. Drukčije mjesto, u koje dolazi. Ima pobožne vjernike, ali i indiferentne, duhovno nepoučene, krug prividno zatvoren u se. Neće naći potpunog susreta, neće žeti vidljivih uspjeha. A ipak misionara mora voditi misao sv. Pavla: Dužan sam i Grcima i barbarima; mudrima i neznalicama (Rim. 1, 14).

Pavao je u svojim misijama doživio velike neuspjehe. Sjetimo se samo Atene, a ipak ga je Duh sveti poslao pred Atenjane. Pavao je bio misionar više sijač nego žetelac.

Takvi su i današnji misionari. Njihove Misije u današnjem vremenu imaju silno duhovno značenje. One djeluju na dobre u mjestu. Oni se učvršćuju, označuju, prosvjetljuju, dobivaju duh apostolata. Velikim dijelom laički apostolat rađa se upravo u Misijama.